DEZE MAAND VERSCHIJNEN NIEUWE VERSIES

VROM herziet drinkwaterinspectierichtlijnen

Deze maand verschijnen herziene versies van de VROM-inspectierichtlijnen 'Harmonisatie Meetprogramma Drinkwaterkwaliteit' en 'Melding Normoverschrijdingen Drinkwater'. De eerste is vooral in lijn gebracht met het nieuwe Waterleidingbesluit en notities van de Europese Gemeenschap in aanvulling op de Drinkwaterrichtlijn. De tweede inspectierichtlijn geeft nu, naast de momenten waarop bedrijven microbiologische kwaliteitsafwijkingen moeten melden, ook aanwijzingen voor de wijze waarop het onderzoek moet worden uitgevoerd.

In de Waterleidingwet en het Waterleidingbesluit staat dat de toezichthouder (VROM Inspectie) afspraken met de waterleidingbedrijven in de vijf regio's kan maken over de uitvoering van het meetprogramma. Het kan dan bijvoorbeeld gaan over de nadere invulling van het meetprogramma in afwijking van en/of in aanvulling op de voorschriften van het Waterleidingbesluit. Dat kan betrekking hebben op de parameters die moeten worden bepaald en de meetfrequenties, maar ook op de te gebruiken meetmethoden en de meet- en bemonsteringsplaatsen. Hoewel de specifieke, regionaal gerelateerde problematiek van het waterleidingbedrijf daarbij de basis voor een afgestemd meetprogramma vormt, streven de verschillende regionale inspecties wel naar eenduidigheid en coördinatie in deze (aanvullende) eisen aan de meetprogramma's. Dit hoeft niet te leiden tot uniformiteit van de meetprogramma's, maar wel tot een harmonisatie. Dat is nu precies het doel van de Inspectierichtlijn Harmonisatie Meetprogramma Drinkwaterkwaliteit, die voor het eerst in 2000 is uitgebracht. Sindsdien is het Waterleidingbesluit gewijzigd (2001) en heeft de EG aanvullende regels en standpunten uitgebracht die ook hun beslag moeten krijgen in Nederland. Daarom is deze inspectierichtlijn nu aangepast en in overeenstemming gebracht met het nieuwe Waterleidingbesluit. Ook zijn nu afspraken erin opgenomen omtrent monitoring van zware metalen en radioactiviteit, aanvullende monitoring af pompstation en het aantonen van de vergelijkbaarheid van meetmethoden. De Inspectierichtlijn Harmonisatie Meetprogramma Drinkwaterkwaliteit geeft een vrij concrete omschrijving van de wijze waarop de inspecties in Nederland de meetprogramma's van de Waterleidingbedrijven (zullen) beoordelen op hun geschiktheid om de kwaliteit van het drinkwater te bewaken. Dit maakt voor iedereen inzichtelijk op welke basis VROM Inspectie inhoud geeft aan het wettelijke toezicht op de drinkwaterkwaliteit.

Melding Normoverschrijdingen

In de Inspectierichtlijn Melding Normoverschrijdingen zijn afspraken en definities vastgelegd met betrekking tot de meldingsprocedure bij normoverschrijdingen. De laatste editie dateerde uit 2000 en moest dus eveneens worden bijgewerkt naar aanleiding van het nieuwe Waterleidingbesluit van 2001 en veranderende inzichten omtrent melding van normoverschrijdingen. De belangrijkste wijzigingen zijn doorgevoerd in het onderdeel 'Microbiologische parameters'. In de voorgaande versie werden vooral de momenten van melding vermeld. De richtlijn ging slechts summier in op overige acties, zoals het nemen van herhalingsmonsters. Omdat ook in het huidige Waterleidingbesluit hierover weinig is opgenomen en de microbiologische kwaliteit en veiligheid van drinkwater acute consequenties voor de consument kan hebben (in tegenstelling tot de meeste chemische parameters), werd een nadere invulling nodig geacht. Na overleg met vertegenwoordigers uit de bedrijfstak is consensus bereikt over de te volgen procedures bij afwijkende analyseresultaten waarna ze zijn opgenomen in de richtlijn. Voorop staat dat acute gezondheidsrisico's voor de consument vanwege fecale verontreiniging van het drinkwater zo snel mogelijk moeten worden opgespoord. Daarom heeft snelheid van het onderzoek een hoge prioriteit gekregen.

De nieuwe aanwijzingen in de inspectierichtlijn komen op het volgende neer:

- Bij afwijkende uitslagen bij een routinematig onderzoek naar bacteriën van de coligroep (coli37) en *E. coli* volgens NEN-EN-ISO 9308-1 (of volgens de variant hierop met kweek op laurylsulfaatagar) moeten de typische (gele) kolonies direct worden onderzocht op aanwezigheid van *E. coli*. Hiervoor moeten snelle methoden worden gebruikt, die binnen circa twee uur uitsluitsel kunnen geven. Het aantreffen van *E. coli* in het eerste monster dient direct te worden gemeld;
- Als na ingrepen of reparaties of na kwaliteitsklachten van afnemers monsters worden genomen van leidingen waarop verbruik door consumenten plaatsvindt, wordt aanbevolen om deze voor onderzoek op *E. coli* aanvullend in te zetten volgens de 'rapid method', genoemd in NEN-EN-ISO 9308-1. Hiermee kan binnen circa 24 uur uitsluitsel worden verkregen over eventuele aanwezigheid van *E. coli*. Dit onderzoek is facultatief;

- Dezelfde categorie monsters moet tevens worden onderzocht op enterococcen. Het resultaat van het onderzoek naar enterococcen is met de huidige analysetechniek (vlg. NEN-EN-ISO 7899-2) niet eerder bekend dan na 44 tot 46 uur;
- Herhalingsmonsters, genomen naar aanleiding van afwijkende resultaten in het eerste monster (coli37 bevestigd en onbevestigd en/of *E. coli* en/of enterococcen aangetroffen) moeten ook worden getest op enterococcen. Daarnaast beveelt de richtlijn aan om deze monsters direct op *E. coli* te onderzoeken met de 'rapid method' uit NEN-EN-ISO 9308-1 (facultatief);
- Naast meldingen op grond van aantreffen van *E. coli* en/of enterococcen en/of *Clostridium perfringens* dient ook melding plaats te vinden wanneer op aanwijzing van de verantwoordelijke van het waterleidingbedrijf kookadviezen worden verstrekt op grond van het inschatten van een potentieel gezondheidsrisico voor de afnemers;
- Herhalingsmonsters moeten in de regel worden genomen voordat corrigerende acties worden genomen, zodat een zo goed mogelijk beeld ontstaat van de omvang van de eventuele (fecale) verontreiniging.

Bovengenoemde analyses en acties hebben uitsluitend betrekking op drinkwater waarbij levering aan en verbruik door consumenten plaatsvindt. Bij drinkwater waarop (nog) geen verbruik door consumenten plaatsvindt (bijvoorbeeld nieuwe leidingen), is geen sprake van mogelijke gezondheidsrisico's voor de consument en is dus ook geen melding nodig. Bedrijven zijn in dat geval vrij in hun keuze van de momenten van monstername en de werkwijzen voor laboratoriumonderzoek.

Naast de bovengenoemde aanwijzingen voor snel handelen bij (het vermoeden van) fecale verontreiniging van het drinkwater geeft de Inspectierichtlijn Melding Normoverschrijdingen ook aan hoe te reageren op afwijkende meetresultaten bij onderzoek van het koloniegetal 22°C en *Aeromonas*-bacteriën. Deze afspraken zullen te zijner tijd in meer detail worden opgenomen in de 'Hygiënecode drinkwater - Opslag, transport en distributie'. ¶

Frans Wetsteyn (VROM Inspectie)
Margreet Mons, Pieter Nobel en Hein van Lieverloo (Kiwa Water Research)